

Lempäälän Vesi Oy:n lainantakaus keskuspuhdistamoon johtavan siirtoviemärin ja Humalamäen alueen vesihuollon rakentamiseen

Kunnanhallitus 16.09.2024 § 210

Valmistelijat talousjohtaja Kari Auvinen, johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Lempäälän Vesi Oy pyytää kunnan takausta 1,2 miljoonan euron lainalle. Laina kohdentuu siirtoviemärin rakentamiseen ja Humalamäen alueen vesihuollon rakentamiseen.

Lempäälän Veden lainantakaussyönnön mukaan yhtiön investointeja kuormittaa valmistautuminen jätevesien johtamiseen Tampereen Seudun keskuspuhdistamoon sen aloittaessa toimintansa loppuvuodesta 2025. Siirtoviemäriä pitää rakentaa vuosittain noin 1,5 miljoonalla eurolla, jotta se valmistuu määräajassa. Tällä hetkellä siirtoviemäristä on rakennettu noin 80 %.

Lisäksi kaava-alueiden vesihuoltoon täytyy investoida runsaasti. Käynnissä oleva Humalamäen asemakaava-alueen vesihuollon rakentaminen maksaa noin 800 000 euroa. Humalamäen alueen muun infran rakentamiseen kunta on saanut ARA-avususta, jonka takia myös vesihuollon rakentamisella on kiire. Tilannetta haastaa nykyisen markkinatilanteen vaikutus tonttikauppojen vähäisyyteen ja näin ollen myös yhtiön liittymismaksutuottoihin.

Lempäälän Veden tarkoituksena on rahoittaa siirtoviemärin rakentamista ja Humalamäen alueen vesihuoltoinvestointeja 10 vuoden laina-ajalle kilpailutettavalla investointilainalla, joka edellyttää kunnan omavelkaisen lainantakauksen. Yhtiön hallitus on välittänyt kuntaan asiaa koskevan pyönnön 9.9.2024. Lempäälän Vesi on täyödentänyt rahoituspyöyntöään 11.9.2024 ja yhtiö esittää lainantakauksen vastavakuudeksi vastaavansuuruista yritysöinnitystä.

Haettava laina perustuu Lempäälän Vesi Oy:n talousmalliin, joka on laadittu Lempäälän Vesi Oy:n perustamisen yhteydessä vuonna 2019 ja jota yhtiö on päöivittänyt viimeksi tänä vuonna. Talousmallin mukaan vuonna 2024 yhtiö nostaa 1,2 miljoonan euron lainan ja 2025-2026 yhtiö nostaa noin (1) miljoonan euron lainan molempina vuosina. Vuonna 2027 yhtiö tarvitsee vielä noin yhden (1) miljoonan euron lainanoton, mikäli taloustilanne ei kehity suotuisasti.

Tällä hetkellä Lempäälän Vesi käyttää Lempäälän kunnan konsernitililimiittiä. Limiittiä on ollut käytössä keskimäärin 1-1,5 miljoonaa euroa. Lempäälän Vesi lyhentää entisiä lainoja tänä vuonna noin 990 000 eurolla. Vuodenvaihteessa 2023-2024 yhtiö nosti 1,2 miljoonan euron lainan.

Lempäälän kunnan ratkaisu

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta

tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Lempäälän Vesi Oy on Lempäälän kunnan täysin omistama kuntakonsernin tytäryhtiö. Yhtiön takauspyynnössä kuvatut investointikohteet perustuvat Lempäälän kunnanvaltuuston hyväksymiin päätöksiin seudulliseen keskuspuhdistamoon liittymisestä ja Humalamäen alueen infratoteutuksesta ja ne ovat myös aikatauluiltaan jo sidottuja. Investointikohteet ovat Lempäälän kunnan kannalta perusteltuja ja takauksen myöntämiselle ei ole tämän johdosta estettä.

Lainan takaaminen ei vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Lainan takaamiseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä ja lisäksi yhtiö esittää takaukselle asianmukaista vastavakuutta, joka on yrityskiinnitys.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään. Kunnan tulee huomioida nämä valtiontukisäännökset myös tytäryhtiön lainan takaamiseen liittyvissä ratkaisuissa (HE 268/2014, s. 231). Toimi sisältää valtiontukea, jos kaikki tunnusmerkit täyttyvät samanaikaisesti: 1) julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan, 2) etu on valikoiva eli tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen tai tiettyihin yrityksiin, 3) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja 4) toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (TEM 2014, EU:n valtiontukisäännöt).

Vesihuoltotoiminta on lakiin perustuvaa, markkinoita vääristämätöntä toimintaa. Lempäälän Veden toiminta on kunnan toimialaan kuuluvaa ja lainantakauksen kohteena olevat investoinnit toteuttavat vesihuollon palvelun saatavuutta eli tehtävää, josta kunnan tulee vesihuoltolain 6 §:n mukaisesti huolehtia. Lempäälän Veden tuottama vesihuolto muodostaa alueellaan luonnollisen monopolin, eikä lainantakauksella ole siten kilpailua vääristävää vaikutusta. Näin ollen lainantakaus ei sisällä valtiontukea.

Lisäksi kyseessä ei lähtökohtaisesti ole valtiontuki, jos kunnan takaus ei tuo etuja yhtiölle – eli jos takaus luodaan ehdoilla, jotka yksityinen toimija voisi markkinatalouden tavanomaisin ehdoin hyväksyä (HE 268/2014). Takauksesta tulee näin ollen maksaa markkinaperusteinen hinta ja takausprovisioksi esitetään 0,7 %.

Kunnanvaltuuston takauspäätöksen jälkeen Lempäälän Vesi kilpailuttaa investointilainan. Kilpailutetun lainan ehdot annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle. Yhtiön tavoiteaikataulu on ajoittaa lainannosto marraskuulle 2024. Todettakoon, että takauspäätöksen täytäntöönpano ei ole mahdollista ilman kunnanvaltuuston takauspäätöksen lainvoimaa (KHO:2012:9).

Lempäälän Vesi Oy:n toimialana on vesihuoltotoiminnan harjoittaminen laissa kunnille kulloinkin asetettujen velvollisuuksien mukaisesti. Yhtiö voi tarjota ja myydä vesihuoltotoimintaan liittyviä palveluita myös muille kuin osakkeenomistajille. Palveluiden tuottamiseen sisältyy myös vesihuoltorakenteiden ja muun kunnallistekniikan suunnittelu, rakentaminen ja rakennuttaminen. Yhtiö voi myös harjoittaa muuta vesihuoltotoimintaan liittyvää suunnittelu- ja käyttötoimintaa sekä alan neuvontaa ja konsultointia ja näitä toimintoja palvelevaa ja tukevaa muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi ostaa, myydä ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta.

Toimivalta: kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Lisätietoja talousjohtaja Kari Auvinen, puh. 050 68148

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se päättää 1. myöntää Lempäälän Vesi Oy:n siirtoviemärin ja Humalamäen alueen vesihuollon rakentamiseen otettavalle pääomaltaan enintään 1,2 miljoonan euron määräiselle ja maksuajaltaan 10 vuoden pituiselle investointilainaa koskevalle luotolle täysimääräisen 100 %:n omavelkaisen takauksen; ja 2. vahvistaa, että omavelkainen takaus kattaa täysimääräisesti luoton koko velkapääoman lisäksi luoton korot, viivästyskorot ja perimiskulut ja muut luottoehtojen mukaiset maksuvelvoitteet. 3. hyväksyä takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen. 4. periä takauksesta vuosittain 0,7 % suuruisen takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen. Merkittiin pöytäkirjaan, että johdon erityisavustaja Tuulia Rinne poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 18.19.
Tiedoksi	Lempäälän Vesi Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, talousprosessi
Kunnanvaltuusto 25.09.2024 § 65 752/02.05.06/2024	
Päätösehdotus	Kunnanvaltuusto päättää 1. myöntää Lempäälän Vesi Oy:n siirtoviemärin ja Humalamäen alueen vesihuollon rakentamiseen otettavalle pääomaltaan enintään 1,2 miljoonan euron määräiselle ja maksuajaltaan 10 vuoden pituiselle investointilainaa koskevalle luotolle täysimääräisen 100 %:n omavelkaisen takauksen; ja 2. vahvistaa, että omavelkainen takaus kattaa täysimääräisesti luoton koko velkapääoman lisäksi luoton korot, viivästyskorot ja perimiskulut ja muut luottoehtojen mukaiset maksuvelvoitteet. 3. hyväksyä takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen. 4. periä takauksesta vuosittain 0,7 % suuruisen takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.
Päätös	Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.
Tiedoksi	Lempäälän Vesi Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, talousprosessi